

TR

BU EYLEM AVRUPA BİRLİĞİ TARAFINDAN FİNANSE EDİLMEKTEDİR

2023 Yılı İçin Türkiye Yıllık Eylem Planı Hakkında Komisyon Uygulama Kararı'na Ait

EK I.6

İstihdam, Eğitim ve Sosyal Politikalar Eylemine Yönelik Eylem Belgesi

YILLIK EYLEM PLANI

Bu belge, Mali Tüzük'ün 110(2) maddesi açısından yıllık çalışma programını ve IPA III Tüzüğü'nün 9. maddesi ve NDICI - Küresel Avrupa Tüzüğü'nün 23(2) maddesi açısından bir yıllık eylem planını tesis eder.

1. ÖZET

1.1. Eylem Özet Tablosu

Başlık	İstihdam, Eğitim ve Sosyal Politikalar Eylemi 2023 Yılı İçin Türkiye Yıllık Eylem Planı
OPSYS	OPSYS iş referansı ¹ : ACT-62136
ABAC	JAD.1311172
Ana Düzenleme	Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA III) kapsamında finanse edilmektedir
Ekonomi ve Yatırım Planı (EIP)	Hayır
EIP Öncü Projesi	Hayır
Avrupa Takımı	Hayır
Eylemin Faydalanıcısı/Faydalanıcıları	Eylem Türkiye Cumhuriyeti'nde yürütülür
Programlama belgesi	IPA III Programlama Çerçevesi
ÖNCELİK ALANLARI VE SEKTÖR BİLGİSİ	

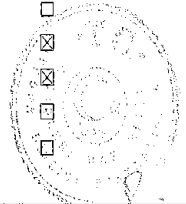
¹Kodlama sırasında OPSYS'nin (Operasyonel Sistem) kullanılabilirliğine bağlı olarak, geçici bir CRIS (Ortak Dış İlişkiler Bilgi Sistemi) numarası sağlanması gerekebilir.

Pencere ve tematik öncelik	Pencere 4 - Rekabet Edebilirlik ve Kapsayıcı Büyüme			
	Tematik Öncelik 1: Eğitim, İstihdam, Sosyal Koruma ve Kapsayıcılık Politikaları			
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar)	Ana SKA: SKA 8: İnsana yakışır iş ve ekonomik büyüme Diğer önemli SKA'lar: SKA 1: Yoksulluğa Son SKA 4: Nitelikli Eğitim SKA 5: Kadın-Erkek Eşitliği SKA 10: Eşitsizliklerin Azaltılması			
DAC kodu/kodları	11240 - Erken Çocukluk Eğitimi (%50) 11130 - Öğretmen Eğitimi (%15) 16010 - Sosyal Koruma (%10) 16012 - Sosyal Güvenlik (%15) 16020 - İstihdam Yaratma (%10)			
Ana Dağıtım Kanalı	12001- Merkezi Yönetim, 40000-Çok Taraflı Kuruluşlar			
Hedefler	☐ İklim ☒ Cinsiyet ☐ Biyolojik Çeşitlilik			
İşaretçiler (DAC formundan)	Genel politika hedefi	Hedeflenmedi	Önemli hedef	Temel hedef
	Katılım geliştirme/iyi yönetim	☒	☐	☐
	Çevreye yardım	☒	☐	☐
	Kadın-erkek eşitliği ve kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesi	☐	☒	☐
	Üreme, anne, yeni doğan ve çocuk sağlığı	☒	☐	☐
	Afet Riskini Azaltma	☒	☐	☐
	Engellileri içermeye	☐	☐	☒
	Beslenme	☒	☐	☐
	RIO Sözleşmesi İşaretçileri	Hedeflenmedi	Önemli hedef	Temel hedef
	Biyolojik çeşitlilik	☒	☐	☐

İç İşaretçiler ve Etiketler

Çölleşmeyle mücadele	☒	☐	☐
İklim değişikliği etkilerinin azaltılması	☒	☐	☐
İklim değişikliği adaptasyonu	☒	☐	☐
Politika hedefleri	Hedeflenmedi	Önemli hedef	Temel hedef
EIP	☒	☐	☐
EIP Öncü Projesi	EVET ☐	HAYIR ☒	
Etiketler:	EVET	HAYIR	
Ulaşım	☐	☒	
Enerji	☐	☒	
Çevre ve iklim dayanıklılığı	☐	☒	
Dijital	☐	☒	
Ekonomik kalkınma (özel sektör, ticaret ve makroekonomik destek dahil)	☐	☒	
İnsan Gelişimi (insan sermayesi ve gençlik dahil)	☐	☒	
Sağlık dayanıklılığı	☐	☒	
Göç ve hareketlilik	☐	☒	
Tarım, gıda güvenesi ve kırsal kalkınma	☐	☒	
Hukukun üstünlüğü, yönetim ve Kamu Yönetimi reformu	☐	☒	
Diğer	☐	☒	
Dijitalleşme	☐	☒	☐
Etiketler	EVET	HAYIR	
dijital bağlantısallık	☒	☐	
dijital yönetim	☐	☒	
dijital girişimcilik	☒	☐	
dijital	☒	☐	

beceriler/okur yazarlık dijital hizmetler			
Bağılantısallık	☐	☒	☐
Etiiketler		EVET	HAYIR
dijital		☒	☐
bağılantısallık	☐	☐	☒
enerji	☐	☐	☒
ulaşım	☒	☒	☐
sağlık	☒	☒	☐
eğitim ve araştırma			☐
Göç	☒	☐	☐
Eşitsizliklerin Azaltılması	☐	☐	☒
COVID-19	☒	☐	☐

BÜTÇE BİLGİSİ

İlgili tutarlar	Bütçe kalemi: 15 02 01 01.01 Toplam tahmini maliyet: 12.000.000 AVRO Toplam AB bütçe katkısı 12.000.000 AVRO; bunun 4.000.000 AVRO'su, Türkiye Cumhuriyeti ile dolaylı yönetim için
------------------------	---

YÖNETİM VE UYGULAMA

Uygulama yöntemleri (yönetim şekli ve teslim yöntemleri)	Türkiye ile dolaylı yönetim Bölüm 4.3.1'de belirtilen kriterler uyarınca seçilecek kuruluş(lar) ile dolaylı yönetim
Finansman Anlaşmasının sonuçlanması için son tarih	En geç 31 Aralık 2024
Katkı/yetkilendirmeye anlaşmaları, ihale ve hibe sözleşmelerinin sonuçlanması için son tarih	Mali Tüzük'ün 114(2) maddesinde listelenen durumlar hariç, Finansman Anlaşması'nın sonuçlanması tarihini müteakip 3 yıl

Gösterge niteliğindeki operasyonel uygulama dönemi	Finansman Anlaşması'nın sonuçlanmasını müteakip 72 ay
Finansman Anlaşmasının uygulanması için son tarih	Finansman Anlaşması'nın sonuçlanmasını müteakip 12 yıl

1.2. Eylemin Özeti

Bu Eylem, istihdam edilebilirliğin artırılması ve mesleki rehabilitasyon hizmetlerini ve erken çocukluk eğitimi iyileştirerek sosyal kapsayıcılığın ve eğitimin teşvik edilmesi yoluyla, Pencere 4 - Rekabet Edebilirlik ve Kapsayıcı Büyüme kapsamında Tematik Öncelik 1: "Eğitim, İstihdam, Sosyal Koruma ve Kapsayıcılık Politikaları İngilizce metinde tırnak işaretli kullanılmamıştır na yönelik olarak Türkiye'deki ihtiyaçlara göre hazırlanmış bir yaklaşım sunmaktadır.

Eylem'in özel hedefleri (veya sonuçları) şunlardır:

- Türkiye'de mesleki rehabilitasyon hizmetlerine ilişkin kapasitenin ve farkındalığın artırılması
- Özellikle 3 ile 5 yaş arası çocuklar olmak üzere, Türkiye'deki tüm çocuklar için, erken çocukluk eğitimi (EÇE) Hizmetlerinin kalitesinin ve bunlara erişimin artırılması.

İş kazası geçiren sigortalılara yönelik mesleki rehabilitasyon hizmetlerinin sunulması, rehabilite edilen kişilerin takibinin yapılacağı mesleki rehabilitasyon hizmet yazılımının geliştirilmesi, mesleki rehabilitasyon uzmanlarına yönelik eğitim ve sertifikasyon programlarının düzenlenmesi ve ilgili kurum personelinin iş kazaları, sosyal güvenlik, iş hukuku ve mesleki rehabilitasyon konularında bilinçlendirilmesi amacıyla faaliyetlerde bulunulması suretiyle, mesleki rehabilitasyon hizmetlerinin kapasitesi artırılabilecektir.

3 ile 5 yaş aralığındaki tüm çocuklar için EÇE hizmetlerinin kalitesi ve bunlara erişim, EÇE personelinin bilgi ve becerilerle donatılması ve EÇE hizmetlerine ebeveyn ve toplum katılımının artırılması yoluyla artırılabilecektir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) taahhütleri ve ulusal temel stratejiler doğrultusunda, 3-5 yaş grubu çocuklara ve onların bakımından sorumlu olanlara/ebeveynlerine odaklanılacaktır. Ayrıca, "Eğitimde EÇE Hizmetlerinin Kalitesinin ve Bu Hizmetlere Erişimin Artırılması" projesi kapsamında, kapsamlı bir sistemin sağlanması amacıyla, yasal altyapıya ilişkin iyileştirmeler ve kilit otoritelerle (belediyeler) geliştirilen ortaklıklar, ülke genelinde çok sayıda paydaş aracılığıyla örgün EÇE fırsatlarının yaygınlaştırılmasının önünü açacaktır.

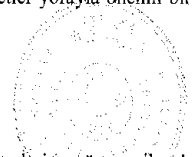
Eylem; toplumun tüm kesimlerine insana yakışır iş fırsatları sağlama ve ayrıca özel politikalara ihtiyaç duyan grupların istihdamını artırma, kaliteli istihdamı teşvik etme, eşitliği, sosyal kapsayıcılığı ve yoksullukla mücadeleyi destekleme ve öğretmenler de dahil olmak üzere ilgili hedef grupların gereksinimleri karşılama kapasitesini geliştirerek kaliteli eğitim sağlamak için ulusal kurumsal kapasiteyi iyileştirme ve tüm çocuklar için fırsat eşitliği sağlama açısından, IPA III Programlama Çerçevesi ve Stratejik Cevap Belgesi taahhütlerine hizmet etmektedir.

Ayrıca, Eylem doğrudan, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından (SKA'lar) SKA 8- İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, SKA 1: Yoksulluğa Son, SKA 10- Eşitsizliklerin Azaltılması, SKA 4- Nitelikli Eğitim ve SKA 5: Kadın-Erkek Eşitliği amaçlarına hizmet etmektedir. Kadın-erkek eşitliği ve kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesi, kadın-erkek eşitliğine duyarlı faaliyetler yoluyla önemli bir hedef olarak sağlanacaktır.

1.3 Eylemin Faydalanıcısı/Faydalanıcıları

Eylem Türkiye Cumhuriyeti'nde yürütülür.

Sonuç 1, iş kazası sayısının en fazla olması ve/veya deprem bölgesi ihtiyaçları kriterlerine göre seçilecek pilot illerde uygulanacaktır.

Bu Eylem'in Sonuç 2'si, Şubat 2023 depremlerinden etkilenenler de dahil olmak üzere, Türkiye'nin 12 ilinde uygulanacaktır.

2. GEREKÇE

2.1. Bağlam

Sürdürülebilir kalkınmanın, yeşil ekonominin ve kapsayıcı büyümenin sağlanması, insana yakışır iş fırsatlarının ve eğitime erişimin artırılmasıyla mümkündür. Bu Eylem, iş kazaları sonucu engelli olan bireyler ve erken okul eğitimi çağındaki çocuklar başta olmak üzere, toplumun tüm kesimlerini kapsayan kapsayıcı bir yaklaşımla tasarlanmıştır.

Programlama Çerçevesi'nde belirtildiği üzere, IPA III, faydalancıların, yüksek istihdam düzeyleri, adil sosyal koruma ve geleceğin iş dünyasına hazır, becerikli ve dayanıklı bir iş gücü elde etmeleri için destek sağlayacaktır. Ayrıca, özellikle iş gücü piyasasından uzak olan kesimlere yönelik istihdamın artırılmasını hedeflemektedir. Sosyal sektörlerde, istihdam politikalarının modernize edilmesi amacıyla yasal ve düzenleyici çerçevelerin reform ve modernizasyonuna devam edilmelidir.

Bu Eylem'in Sonuç 1'i, Türkiye'de bir mesleki rehabilitasyon modeli geliştirerek engelli bireyler için yeşil işler de dahil olmak üzere, insana yakışır işi ve sosyal kapsayıcılığı teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Dezavantajlı bireylere yönelik sosyal politika ve istihdam alanında daha kapsamlı ve koordineli politikalara ihtiyaç artmaktadır. Bu nedenle, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine ilişkin mesleki rehabilitasyon hizmetlerine yönelik farkındalığın artırılması ve buna bağlı olarak, çevreyle uyumlu yeşil işler de dahil olmak üzere, insana yakışır iş olanaklarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Bu bağlamda Eylem, iş kazası geçiren sigortalı çalışanlar için iş gücü piyasasına erişim konusunda yenilikçi bir model sunmayı amaçlamaktadır. Türkiye'de sadece çalışan bireylerin sosyal güvenliği Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmakta olup, çalışanlara yönelik hizmetler de oldukça sınırlıdır. Türkiye'de sosyal sigorta sisteminde, iş kazası geçiren kişilerin yeniden istihdamına olanak sağlayan bir model veya uygulama bulunmamaktadır.

IPA III Programlama Çerçevesi'nin "fırsat eşitliği; topluma ve ekonomiye katılımda eşit erişim" hedefine hizmet edecek olan Sonuç 1, IPA III Stratejik Cevap Belgesi'nde ve 2019 ve 2020 Ülke Raporlarında da yer almaktadır. Söz konusu belgelerde, "engelli bireylerin istihdam edilebilirliğini artırmak için uygun maliyetli mesleki terapi ve mesleki rehabilitasyon hizmetlerinin yaygınlaştırılması gerektiği" vurgulanmaktadır. Bu Sonuç 1, aynı zamanda engelli bireylerin haklarına yönelik 2021-2030 AB Stratejisi'nde belirtilen, engelli bireylerin iş gücü piyasasına erişiminin artırılmasıyla da uyumludur.

Eylem, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından işe dönüşün teşvik edilmesini amaçlamaktadır. Dolayısıyla dezavantajlı durumda olan ve iş gücüne katılımda zorluk çeken bireylerin yeniden iş gücü piyasasına katılmaları ve topluma entegre olmaları sağlanarak, çok ihtiyaç duyulan bir politika aracı elde edilmiş olacaktır.

Eylem, insana yakışır iş olanaklarını ve sürdürülebilir büyümeyi teşvik etmeyi amaçlayan, BM Sürdürülebilir Kalkınma Amacı 8'i ele almaktadır. Türkiye'nin ulusal kalkınma hedefleri ve stratejik öncelikleri, ilgili alanlardaki uluslararası stratejilere de uygundur. 11. Ulusal Kalkınma Planı'nda belirtildiği üzere, engelli bireylerin istihdamının ve iş gücüne katılımının artırılması Türkiye'nin de ulusal stratejik hedefi olup, ayrıca bu hedef, Sosyal Güvenlik Kurumu Stratejik Planı (2019-2023), Ulusal İstihdam Stratejisi (2014-2023) ve Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı (2019) gibi, Türkiye'nin diğer stratejik dokümanlarında da yer almaktadır. Ayrıca, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından hazırlanan Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı'nın (2023-2025) faaliyet 2.2.1'de yer alan "...özel eğitim ve

rehabilitasyon merkezleri..." ifadeleri, "mesleki rehabilitasyon merkezleri"nin kurulmasına temel oluşturmaktadır.

Bu Eylem'in Sonuç 2'si, IPA III Programlama Çerçevesi ve Stratejik Cevap Belgesi doğrultusunda Türkiye'de erken çocukluk dönemine yönelik örgün eğitim fırsatlarına erişimin ve bu fırsatların kalitesinin artırılmasına odaklanmaktadır. Eylem'in amacı, erken çocukluk eğitime yöneliktir. Öte yandan, 2022-2024 Ekonomik Reform Programı, özellikle 5 yaşındaki çocukların zorunlu eğitime tabi tutulması konusunda olmak üzere, Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2023 Vizyonu hedeflerine ulaşabilmesi için önemli potansiyeller ve fırsatlar ortaya koymaktadır. 2022 Türkiye Ülke Raporu'nda, hassas gruptaki çocukları da kapsayan, net hedeflerle ve stratejilerle yönlendirilen, esnek ve toplum temelli EÇE modellerinin uygulanması gerektiği vurgulanmaktadır. Son olarak, EÇE hizmetlerinin genel kalitesinin iyileştirilmesi gerektiği de belirtilmektedir. Ayrıca, Avrupa Çocuk Garantisi, Batı Balkanlar ve Türkiye Genişleme Paketi ve Konsey Tavsiyesi gibi AB stratejileri, başta 11. Ulusal Kalkınma Planı ve Türkiye'nin 2023 Eğitim Vizyonu olmak üzere, Türkiye'nin farklı Stratejik Belgelerinde ortaya koyulan hedeflerle bütünsel olarak bağlantılıdır. MEB Stratejik Planı (2019-2023) da, çocukların bütünsel gelişiminin sağlanması amacıyla erken çocukluk eğitiminin kalitesinin artırılmasına özel bir vurgu yapmaktadır. Orta Vadeli Program'da (2022-2024) ayrıca, ülkenin beşeri sermayesinin güçlendirilmesi amacıyla, eğitimde fırsat eşitliğinin artırılacağı ve okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılacağı vurgulanmaktadır. Eylem'in çıktıları uluslararası hedeflerle ve önceliklerle uyumlu olarak hâlihazırda ulusal stratejilere dahil edilmiştir.

2.2. Sorun Analizi

Kısa sorun analizi

Sonuç 1:

İş gücü piyasasındaki yapısal sorunlardan biri İş Sağlığı ve Güvenliği kurallarının yeterince uygulanmamasıdır; bu durum, özellikle inşaat sektöründe ölümcül iş kazalarındaki artışla kendini göstermektedir. Ölümcül olmayan iş kazaları açısından ise, iş kazasına maruz kalan bireylere yönelik mesleki rehabilitasyon hizmetlerinin yetersizliği öne çıkmaktadır. Bu bireyler, iş gücüne dönüşlerinde, kurumsal prosedürlerin yetersizliği, işverenlerin işe alım konusunda isteksiz davranması, bu alanda hizmet veren merkezlerin eksikliği ve etkilenen kişilerin yaşadıkları psiko-sosyal güçlükler gibi nedenlerle zorluklar yaşamaktadır. Ayrıca, iş kazalarına yönelik güvenlik önlemleri ve buna ilişkin işverenler ile iş dünyasının farkındalık düzeyinin düşük olması, yeşil ekonomi çerçevesinde yeşil işlere yönelik bir bakış açısının gelişmesini engellemektedir. Öte yandan, bu sigortalıların yeniden istihdamı yönlendirilmesine yönelik bir mekanizmanın bulunmaması, işsizlik ve yoksulluk riskini de beraberinde getirmektedir.

Türkiye'de bir mesleki rehabilitasyon sistemine ihtiyaç vardır. Mesleki rehabilitasyon merkezlerinin sayısı oldukça sınırlıdır. İlgili kurumlar arasında yerleşik bir işbirliğine, politika diyaloguna ve işbirliği için etkili araçlara da ihtiyaç vardır.

Türkiye'de iş kazası geçiren ve fiziksel veya ruhsal anlamda zarar gören sigortalılara tıbbi tedavi sağlanmakta, ancak onların mesleki beceri kayıplarını en aza indirecek veya ortadan kaldıracak bir mekanizma bulunmamaktadır. 2008 öncesinde, "mesleki rehabilitasyon"; "işe uyum" kavramı çerçevesinde kanunlar ve tüzükler şeklindeki mevzuata dayanıyordu. Daha sonra bu kavram kurumsal olarak Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde yeniden düzenlendi ve ilgili mevzuat yürürlükten kaldırdı. Ancak Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde yürütülen çalışmalar ve uluslararası deneyimlerden edinilen birikim, "mesleki rehabilitasyon" hizmetlerinin hayata geçirilmesine zemin hazırlamıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) verilerine göre; Türkiye genelinde 2020 yılında 284,262, 2021 yılında ise 551,086 adet iş kazası meydana gelmiştir. Ancak 2021 yılında sadece 3.123 sigortalıya kayıplarına orantılı gelir bağlanmıştır. Ayrıca, iş kazası geçiren sigortalılara sadece gelir desteği sağlanmış olup, mevzuat ve kurumsal altyapıdaki yetersizlikler nedeniyle mesleki rehabilitasyon hizmeti verilememiştir.

Türkiye’de mesleki rehabilitasyon hizmetlerine yönelik ulusal kaynaklarla ve kurumsal çalışmalarla desteklenen müdahaleler 2015 yılından itibaren ivme kazanmıştır. 2017-2018 döneminde, Hacettepe Üniversitesi’nin "Engelli Bireylerin İstihdam Edilebilirliğinin Artırılmasına Yönelik Teknik Destek Projesi" kapsamında, IPA I fonlarıyla Türkiye’nin ilk mesleki rehabilitasyon merkezi kurulmuştur. Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde 2017 yılından itibaren yürütülen çalışmalarla mesleki rehabilitasyonun maliyet-fayda analizi hesaplanmıştır. 2019 yılında, Hacettepe Üniversitesi ile mesleki rehabilitasyon konusunda bir ikili işbirliği protokolü imzalanmıştır. Ulusal sahiplenmeyi ortaya koymak amacıyla, “mesleki rehabilitasyon” tanımlanmış ve 2019 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’na bir eylem olarak eklenmiştir. 2020 yılında, Türkiye İş Kurumu ile SGK arasında mesleki rehabilitasyon konusunda bir mutabakat zaptı imzalanmıştır. Tüm bu gelişmeler ışığında bu proje, mesleki rehabilitasyonun alt yapısını oluşturmayı ve uygulanabilirliğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Hacettepe Üniversitesi ve Sosyal Güvenlik Kurumunun bu çalışmaları, Türkiye’de mesleki rehabilitasyon hizmetlerinin kurumsal olarak uygulanmasının önünü açmıştır.

Bu Eylem’in Sonuç 1’i, Türkiye genelinde mesleki rehabilitasyon hizmetlerinin uygulanmasına yönelik altyapının sağlanmasını ve ayrıca iş kazaları ile ilişkili risklerin maliyetini azaltacak bir ‘Engelli Bireylerin İşe Dönüşü’ modelinin geliştirilmesini kapsayacaktır. Proje kapsamında mesleki rehabilitasyon hizmetleri tek bir merkezde (diğer merkezlerle işbirliği yapılarak) sunulacak olmakla birlikte, iş kazası sayısının en fazla olduğu illerde ve Türkiye genelinde yaygınlaştırma faaliyetleri yürütülecek, diğer mesleki rehabilitasyon merkezleri de dahil olmak üzere tüm paydaşlarla farkındalık çalışmaları yapılacaktır. Ayrıca, Türkiye’de mesleki rehabilitasyona ilişkin birincil ve ikincil mevzuat bulunmamaktadır. Bu nedenle, Eylem kapsamında edinilecek deneyimlere dayalı olarak mevzuat teklifi çalışmaları yürütülecektir.

Sonuç 2:

Türkiye, son yıllarda EÇE hizmetlerini yaygınlaştırmış olmasına rağmen, OECD ülkeleri arasında okul öncesi eğitimde net okullaşma oranı (NER) hala en düşük olan ülkelerden biridir. Beş yaş grubu çocukların okul öncesi eğitimde NER’si %90 iken, üç-beş yaş grubu çocuklarda bu oran %28,35’tir; bu da 2023 hedeflerine ulaşmak için çok daha fazla yatırıma ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Türkiye’de EÇE’ye erişim, yaş grubuna ve bölgelere göre farklılık göstermektedir. EÇE kalitesi de bir endişe kaynağıdır; veriler, doğu ve güneydoğu bölgelerinde EÇE alanındaki öğretmenlerin, özellikle en hassas gruptakiler olmak üzere, küçük çocukların erken öğrenimini destekleme taleplerini karşılayacak yeterlilikte ve donanımda olmadığını göstermektedir. Ayrıca, Türkiye’nin EÇE programları bakımından tam okullaşma oranı elde etmesini engelleyen bazı kısıtlamalar da bulunmaktadır; bunlar arasında velilerin EÇE programlarına ilişkin pratik bilgi, tutum ve uygulamaları, EÇE hizmetlerinin kalitesi, gelişimsel olarak uygun ve erişilebilir öğrenim ortamlarının eksikliği ve finansal engeller yer almaktadır. Örneğin, Türkiye erken çocukluk bakımı ve eğitimine GSYİH’sinin yalnızca yüzde 0,2’sini harcarken, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ülkeleri arasında bu oran ortalama yüzde 0,7’dir.²

6 Şubat 2023’te, Türkiye’nin güney bölgesinde iki yıkıcı depremi meydana gelmiş ve 5,4 milyonu çocuk olmak üzere 15,2 milyon insan bu depremlerden etkilenmiştir. Depremler, 353.500 mülteci çocuğun da aralarında bulunduğu 4 milyondan fazla okul çocuğunun eğitimini etkilemiştir. 11 ilde 924 okul ağır hasar görmüş veya yıkılmıştır. Deprem bölgesinde 1.915 çocuk refakatsiz şekilde veya ailelerinden ayrı yaşamaktadır.

² https://www.oecd.org/els/soci/PE3_1_Public_spending_on_childcare_and_early_education.pdf

Eylemin kapsayacağı ana paydaşların ve ilgili kurumsal ve/veya örgütsel konuların (yetkiler, potansiyel roller ve kapasiteler) belirlenmesi

Sonuç 1:

Sosyal Güvenlik Kurumu: SGK,³ iş kazası sayısının en fazla olduğu illerde ve sanayinin yoğun olduğu bölgelerde iş kazası geçiren sigortalıları belirleyecek ve seçecektir.

Hacettepe Üniversitesi Mesleki Rehabilitasyon Merkezi: Merkez, SGK'nın yönlendirmesiyle sigortalılara mesleki rehabilitasyon hizmeti verecektir. Eylemin hedefleri doğrultusunda, engelli bireylerin istihdam edilebilirliğini desteklemek amacıyla nitelikli mesleki rehabilitasyon veya tamamlayıcı hizmetlerin sunulması için diğer merkezlerle/kurumlarla iş birliği yapılacaktır.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR): İş kazası sonucu kendi işine veya iş yerine dönemeyen kişilere Türkiye İş Kurumu tarafından rehberlik hizmeti verilecektir.

Diğer İlgili Kurumlar: Sağlık Bakanlığı, Aile Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Merkezi, mesleki rehabilitasyon merkezleri vb. **gibi.** Bu kurumlarla mesleki rehabilitasyon modellerinin oluşturulması konusunda iş birliği yapılacaktır.

Hükümet Dışı Kuruluşlar: Çıktıların hazırlanmasında ve uygulanmasında bu alandaki sosyal ortakların ve ilgili Hükümet Dışı Kuruluşların görüşlerine başvurulacaktır.

Sonuç 2:

Temel Eğitim Genel Müdürlüğü: Ana faydalancı

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü: Verilecek eğitimlerin organizasyonu ve sertifikalandırılması Genel Müdürlükçe yapılacaktır.

Belediyeler: Bünyelerinde okul öncesi eğitim hizmeti veren Belediyelere eğitim ve materyal desteği sağlanacaktır. Bunlar öğretmen ihtiyacını karşılayacaklardır.

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü: Genel Müdürlük, alternatif ve esnek modellere uygun öğretmen atamalarından sorumlu olacaktır.

Hükümet Dışı Kuruluşlar: Çıktıların hazırlanmasında ve uygulanmasında bu alandaki sosyal ortakların ve ilgili Hükümet Dışı Kuruluşların görüşlerine başvurulacaktır.

2.3. Çıkarılan Dersler

Sonuç 1:

Bu Eylem'in Sonuç 1'i, *engelli bireylerin çalışma kapasitelerini, motivasyonlarını, üretkenliklerini, iş arama ve sosyal becerilerini iyileştirerek istihdam edilebilirliklerini ve istihdam piyasasına erişimlerini*

³ Seçim. Sosyal Güvenlik Kurumunun belirlediği objektif kriterlere göre yapılacaktır.

artırmayı amaçlayan “Engelli Bireylerin İstihdam Edilebilirliğini Artırmaya Yönelik Teknik Destek” isimli Katılım Öncesi Yardım Aracı-I Projesi’nden çıkarılan temel dersler ve elde edilen başarılar üzerine inşa edilecektir. Bu proje kapsamında:

- Engelli bireylerin sosyal ve öz yönetim becerilerini ve çalışma kapasitelerini artırmak amacıyla Hacettepe Üniversitesi Mesleki Rehabilitasyon Merkezi kurulmuştur,
- Mesleki rehabilitasyon alanında iş gücünün niteliği artırılmıştır,
- Türkiye’de engelli bireylere yönelik ihtiyaç değerlendirmesi yapılmıştır.

Önceki projeyi tamamlayıcı nitelikte olan bu Sonuç 1, iş kazası geçiren kişilerin henüz tam olarak faaliyete geçmemiş olan mesleki rehabilitasyon merkezine yönlendirilerek Hacettepe Mesleki Rehabilitasyon Merkezi’nin faaliyete geçmesini sağlayacaktır. Ayrıca, IPA I projesi ile kazanılan bilgi ve deneyim bu Sonuç-1’in geliştirilmesinin önünü açmıştır. Bu Eylem, sahadaki önceki çabaları tamamlayıcı nitelikte olacaktır.

Sonuç 2:

Bu Eylem’in Sonuç 2’si de, Türkiye’de örgün EÇE fırsatlarına erişimi ve bunların kalitesini artırmaya odaklanan “Erken Çocukluk Eğitiminin Kalitesinin ve Buna Erişimin Artırılması” isimli IPA II Projesi’nden çıkarılan aşağıdaki temel dersler ve başarılar üzerine inşa edilecektir. Bu proje kapsamında:

- Okul öncesi eğitim müfredatının ihtiyaç değerlendirmesi tamamlanmıştır.
- Okul öncesi eğitime yönelik 300 adet konteyner kurulmuştur.
- 3-6 yaş EÇE revize müfredatı, 5 öğretmen kılavuz kitabı ve 1 ebeveyn kılavuz kitabı pilot uygulama için onaylanmıştır.

Önceki projenin tamamlayıcısı olarak, bu Eylem, 3-5 yaş grubundaki çocuklara yönelik olarak depremden etkilenen iller de dahil olmak üzere özellikle pilot illerde, hassas gruptaki çocuklara EÇE fırsatları sağlamayı amaçlamaktadır. Esnek zamanlama düzenlemelerine sahip alternatif erken çocukluk eğitimi modelleri, en hassas topluluklarda yaygınlaştırılacak ve uygulanacaktır. Ayrıca, EÇE hizmetlerine ebeveyn ve toplum katılımı artırılacaktır.

Kapsamlı bir EÇE sisteminin sağlanmasına yönelik bu projenin iyileştirilmesi ve belediyelerle geliştirilen ortaklıklar, ülke çapında çok sayıda paydaş aracılığıyla örgün EÇE fırsatlarının yaygınlaştırılmasının önünü açacaktır.

3. EYLEMİN TANIMI

3.1. Müdahale Mantığı

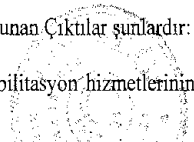
Bu eylemin Genel Hedefi (Etkisi), istihdam edilebilirliği, sosyal kapsayıcılığı ve eğitime erişimi iyileştirerek Türkiye’de sosyal ve ekonomik kalkınmayı artırmaktır.

Bu eylemin Özel Hedef(ler)i (Sonuçları) şunlardır:

1. Türkiye’de mesleki rehabilitasyon hizmetlerine ilişkin kapasitenin ve farkındalığın artırılması
2. Özellikle 3 ile 5 yaş arası çocuklar olmak üzere, Türkiye’deki tüm çocuklar için, erken çocukluk eğitimi (EÇE) Hizmetlerinin kalitesinin ve bunlara erişimin artırılması.

Bu eylem tarafından sağlanacak olan ve ilgili Özel Hedeflere (Sonuçlara) katkıda bulunan Çıktılar şunlardır:

1.1 Sonuç 1’e Yönelik Katkı: İş kazası geçiren seçilmiş sigortalılara mesleki rehabilitasyon hizmetlerinin verilmesi.

1.2 Sonuç 1'e Yönelik Katkı: İlgili aktörler arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlayacak işbirliği araçlarının geliştirilmesi.

1.3 Sonuç 1'e Yönelik Katkı: Mesleki rehabilitasyon merkezlerinin standardizasyonuna yönelik bir sistem önerilmesi.

1.4 Sonuç 1'e Yönelik Katkı: Mesleki rehabilitasyon konusunda farkındalık yaratılması.

2.1 Sonuç 2'ye Yönelik Katkı: 3-5 yaş grubu çocuklara yönelik alternatif esnek EÇE hizmet modellerinin yaygınlaştırılması.

2.2 Sonuç 2'ye Yönelik Katkı: Erken öğrenimin kalitesini artırmak için EÇE personelinin bilgi ve becerilerle donatılması.

2.3 Sonuç 2'ye Yönelik Katkı: En hassas topluluklarda, ebeveyn ve toplumun EÇE hizmetlerine katılımının artırılması.

Bu Eylem'in Sonuç 1'nin temelinde yatan müdahale mantığı; iş kazası geçiren engelli bireylere yönelik nitelikli mesleki rehabilitasyon modelinin, kapasite geliştirme ve farkındalık faaliyetleri yoluyla oluşturulmasıdır ve bu alanda ilgili tüm aktörlerle işbirliği ve dayanışmanın sağlanması durumunda da, nitelikli mesleki rehabilitasyon hizmetlerinin sağlanacağı ve engelli bireylerin istihdam edilme olasılığının artacağıdır. Bu Eylem'in Sonuç 2'sinin temelinde yatan müdahale mantığı ise; EÇE hizmetlerinin alternatif ve esnek modeller aracılığıyla daha erişilebilir hale getirilmesi durumunda ve öğretmen kadrosunun kapasitesinin artırılması ve hassas gruptaki ebeveynlerin ve toplulukların sürece katılımının okullar tarafından daha iyi bir şekilde sağlanması durumunda, eğitim kalitesinin artacağı ve hassas gruptaki çocukların daha erken yaşlarda EÇE hizmetlerine katılım göstermek üzere ebeveynleri tarafından kaydedilmesi olasılığının daha yüksek olacağıdır.

3.2. Gösterge Niteliğindeki Faaliyetler

Destek Alanı: İstihdam

Sonuç #1: Türkiye'de mesleki rehabilitasyon hizmetlerine ilişkin kapasitenin ve farkındalığın artırılması

Çıktı 1.1 ile ilgili ana faaliyetler: İş kazası geçiren seçilmiş sigortalılara mesleki rehabilitasyon hizmetinin verilmesi

1.1.1. Mesleki rehabilitasyon konusunda bir model geliştirilmesi ve oluşturulması

1.1.2. Akademik çalışmaların hazırlanması, ihtiyaç değerlendirmelerinin yapılması, masa başı incelemeleri, çalışma ziyaretleri vb. yoluyla AB iyi uygulamalarının analiz edilmesi

1.1.3. Yeşil işler de dahil olmak üzere, çalışma becerilerinin artırılmasına yönelik teknik ekipman desteğine ilişkin mevzuat için taslak çerçevenin hazırlanması

1.1.4. Eyleme gönüllü olarak katılacak sigortalıların seçimi için bir kriterler seti hazırlanması ve kişilerin seçilmesi

1.1.5. Seçilen kişilere mesleki rehabilitasyon hizmetlerinin sağlanması

Çıktı 1.2 ile ilgili ana faaliyetler: İlgili aktörler arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlayacak işbirliği araçlarının geliştirilmesi

1.2.1. Mesleki rehabilitasyon sürecine ilişkin iş akış şemalarının hazırlanması ve modellenmesi

1.2.2. İlgili kurumlar arasında bilgi paylaşımı amacıyla mesleki rehabilitasyon hizmetine ilişkin yazılım hizmetlerinin geliştirilmesi ve uygulamaya geçirilmesi

1.2.3. Mesleki rehabilitasyon sürecinde sürdürülebilirlik kavramının yaygınlaştırılması amacıyla kamu ve özel sektör, çevre örgütleri, Hükümet Dışı Kuruluşlar veya eğitim kurumlarının, uzmanlık, kaynak ve destek sağlamaları için sürece katılımlarının sağlanması

Çıktı 1.3 ile ilgili faaliyetler: Mesleki rehabilitasyon merkezlerinin standardizasyonunun sağlanması:

- 1.3.1. Mesleki Rehabilitasyon Merkezleri için kriterlerin hazırlanması,
- 1.3.2. Mesleki Rehabilitasyon Merkezi uzmanları için kriterlerin hazırlanması,
- 1.3.3. Mesleki rehabilitasyon merkezlerine ilişkin Araştırma Raporu hazırlanması,
- 1.3.4. Yeşil ekonomilere geçişle bağlantılı uzmanlık becerilerine yönelik eğitimler de dahil olmak üzere, mesleki rehabilitasyon merkezlerinde çalışacak kişilere yönelik eğitimlerin hazırlanması ve verilmesi.

Çıktı 1.4 ile ilgili ana faaliyetler: Mesleki rehabilitasyon konusunda farkındalık yaratma faaliyetlerinin artırılması:

- 1.4.1. Genel halk için toplantılar, işverenler ve çalışanlar için ağ oluşturma toplantıları, sosyal ortaklar da dahil olmak üzere tüm ilgili kurumlar için uluslararası sempozyumlar ve Mesleki Rehabilitasyon konusunda atölye çalışmaları, konferanslar ve paneller düzenlenmesi
- 1.4.2. Eylem kapsamında mesleki rehabilitasyon hizmeti alan sigortalıların başarı öykülerinin anlatıldığı toplantıların ve konferansların düzenlenmesi.

Destek Alanı: Öğrenim

Sonuç #2: Türkiye'de, özellikle 3-5 yaş grubundakiler olmak üzere, tüm çocuklara yönelik erken çocukluk eğitimi (EÇE) hizmetlerinin kalitesinin ve kapsamının artırılması.

Çıktı 2.1 ile ilgili faaliyetler 3-5 yaş grubu çocuklara yönelik alternatif esnek EÇE hizmet modellerinin yaygınlaştırılması.

- 2.1.1 Hedef illerde 3-5 yaş grubu çocuklara yönelik alternatif esnek EÇE hizmet modellerinin sunulması.
- 2.1.2 Alternatif esnek EÇE hizmet modellerinin geliştirilmesi.

Çıktı 2.2 ile ilgili faaliyetler. Erken öğrenimin kalitesini artırmak için EÇE personelinin bilgi ve becerilerle donatılması.

- 2.2.1 Okul öncesi eğitim kurumlarının EÇE mobilya ve malzemeleri ile desteklenmesi.
- 2.2.2 Hedef illerde EÇE personelinin bilgi ve becerilerinin artırılması amacıyla söz konusu personele eğitim verilmesi.
- 2.2.3 Öğretim ve öğrenim materyallerinin geliştirilmesi.

Çıktı 2.3 ile ilgili faaliyetler. En hassas topluluklarda, ebeveyn ve toplumun EÇE hizmetlerine katılımının artırılması.

- 2.3.1 Hedef illerde ebeveynlerin/çocukların bakımından sorumlu olanların EÇE hizmetlerine katılımının teşvik edilmesi.
- 2.3.2 Ebeveynlerin/çocukların bakımından sorumlu olanların ebeveyn ve toplum faaliyetlerine katılımının teşvik edilmesi.

3.3. Ana Akımlaştırma

Çevreyi Koruma, İklim Değişikliği ve Biyolojik Çeşitlilik

Çevrenin korunması ile ilgili olarak; bu Eylem ile doğrudan çevresel yardım hedeflenmemekle birlikte, çevresel açıdan refah sağlamak için gerekli eylemlerde bulunulacaktır. Eylemin uygulanması boyunca çevre dostu malzeme ve ekipman kullanılacaktır. Eylem, gereksiz kâğıt basımına neden olmayacak ve

dijitalleşmeye dayalı düşük karbon ekonomisine sahip geleceğin mesleğini yaratarak gelişmiş bir çevre koruma ve iklim eylemine katkıda bulunacaktır.

Bunun yanı sıra, eğitimin önemli bir dönüştürücü potansiyeli bulunmaktadır: çevresel sorunlar ve iklim değişikliğinin etkileri konusunda farkındalığın artmasına yardımcı olabilir; insanların yeşil ekonomiye doğru dönüşümde yeni iş fırsatlarını yakalamasını sağlayarak temel yeterliliklerin, becerilerin ve bilgi birikiminin oluşturulmasına yardımcı olur ve daha sürdürülebilir üretim ve tüketim kalıplarına doğru toplumsal değişimi kolaylaştırır.

Sonuç 1 kapsamında bu Eylem, çevreyle ilgili içeriklerin ve yeşil becerilerin mesleki rehabilitasyon programlarına ve eğitimlerine dahil edilmesine yönelik fırsatları araştıracaktır.

Sonuç 2 kapsamında, sürdürülebilirlik kavramına ilişkin bilgi ve anlayışın çocuklarda erken yaşlardan itibaren geliştirilmesi amacıyla sağlık, iklim ve çevre ile ilgili içerikler Erken Çocukluk Eğitimi modellerine entegre edilecektir. Bu, onların gelecekteki meslek alanlarında sürdürülebilirlik prensiplerini uygulamaları için hayati önem taşıyan sürdürülebilirlik kavramını anlamalarına ve deneyimlemelerine yardımcı olacaktır.

Kadın-erkek eşitliği ve kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesi

Bölüm 1.1'de tanımlanan Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) Kadın-Erkek Eşitliği DAC (Kalkınma Yardımları Komitesi) kodlarına göre, bu Eylem G1 olarak etiketlenmiştir. Bu kod, bu Eylem süresince kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesine gereken önemin verileceğini ve tüm faaliyetlerin 11. Ulusal Kalkınma Planı, Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023) ve Kadın-Erkek Eşitliği Stratejisi'ne (2020-2025) uygun olarak yürütüleceğini göstermektedir.

Bu Eylem, hem kadınların hem de erkeklerin Eylem faaliyetlerine girdi, erişim ve katılım sağlayabilmelerini temin eder. Uygun olduğunda, proje faaliyetleri ve çıktıları ile ilgili olarak kadın-erkek cinsiyetine göre ayrıştırılmış verilerin toplanması ve bu verilerin başlangıç/ilerleme/ara/nihai raporlarda ve Yönlendirme Komitelerinde ve izleme görevleri sırasında sunulması sağlanacaktır. Mantıksal Çerçeve'de, uygun olduğunda, kadın-erkek cinsiyetine göre ayrıştırılmış göstergeler belirlenecektir.

Bu eylem belgesinde, bireylerin, özellikle de kadınların, istihdama yeniden katılmaları için insana yakışır iş fırsatları yaratılarak fırsat eşitliğinin sağlanması önemli bir gösterge olarak yer almaktadır.

Bu Eylemin Sonuç 1'i, özellikle kadınların ekonomik faaliyetlere katılımını kolaylaştırıcı bir ortam yaratılmasına katkıda bulunulması açısından, AB Kadın-Erkek Eşitliği Eylem Planı'na (2021-2025) dolaylı olarak katkıda bulunacaktır. Önerilen bu sonuç kapsamında oluşturulacak mesleki rehabilitasyon modeli kadın-erkek eşitliğine duyarlı olacaktır. Bu sonuç kapsamında yapılacak tüm araştırmalarda kadın-erkek cinsiyetine göre ayrıştırılmış veriler üretilecek, tüm farkındalık artırma faaliyetlerinde kadınların katılımı teşvik edilecektir.

Bu Eylemin Sonuç 2'si, özellikle kadınların ekonomik faaliyetlere katılımını kolaylaştırıcı bir ortam yaratılmasına katkıda bulunulması açısından, AB Kadın-Erkek Eşitliği Eylem Planı'na (2021-2025) dolaylı olarak katkıda bulunacaktır. Önerilen sonuç, annelerin iş gücüne katılımını sağlarken, küçük çocuklarının okul öncesi eğitim kurumlarında erken öğrenme faaliyetlerine katılmasına yardımcı olarak, kadınların güçlenmesine katkıda bulunmak üzere tasarlanmıştır. Eylem ayrıca, engelli çocuklar da dahil olmak üzere kız ve erkek çocuklarının EÇE hizmetlerine kaydolmasının önemi konusunda ebeveynlerin farkındalığını artıracaktır. Ayrıca erken çocukluk dönemi, cinsiyet kimliğinin oluşmasında kritik bir dönemdir. Kız ve erkek çocuklarının EÇE hizmetlerine eşit şekilde katılıyor olmaları nedeniyle, bu, kadın-erkek eşitsizliğini azaltmak, toplumsal normları değiştirmek ve sosyalleşmeyi sağlamak için bir fırsattır.

İnsan Hakları

Eylem, uygulama süreci boyunca insan haklarına dayalı bir yaklaşım benimseyecek ve AB değerleriyle ve uluslararası değerlerle uyumlu olacaktır: ILO'nun (*Uluslararası Çalışma Örgütü*) insana yakışır iş gündeminin temel unsurları: çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin önlenmesi; güvenli iş yerlerinin teşvik edilmesi; üçlü yapının ve sosyal diyalogun güçlendirilmesi ve eşitliğin teşvik edilmesi.

Tüm çocukların eğitime erişimi temel bir haktır ve özellikle hassas durumdaki çocuklara odaklanılmaktadır.

Engellilik

Bölüm 1.1'de tanımlanan OECD Engellilik DAC kodlarına göre, bu eylem D2 olarak etiketlenmiştir. Bu kod, bu Eylem'in; özellikle sigortalı işçilerin iş kazası sonrasında mesleki rehabilitasyon hizmeti aracılığıyla işe dönüşünü teşvik etmeyi amaçlayan birinci sonucu aracılığıyla, engelli kişilerin sosyal entegrasyonuna gereken önemi verdiğini göstermektedir.

Ayrıca, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Türkiye'de 3-17 yaş grubunda 422,000 engelli çocuk bulunmakta olup, bu çocuklar Eylem'in ikinci sonucu kapsamında sunulacak hizmetlerden yararlanacak ve böylece topluma kazandırılacaklardır.

Sonuç 2 kapsamında geliştirilecek tüm materyaller ve müdahaleler, engelleri ne olursa olsun tüm çocukları hedef alacak şekilde kapsayıcı olacaktır.

İlgili olabilecek diğer hususlar

Eylem; en hassas durumdaki kişilerin maruz kaldığı yetersiz katılım, hizmetlerden yetersiz yararlanma ve sosyal dışlanma gibi yüksek riskleri göz önüne alarak, söz konusu kişilerin sosyal korumaya ve eğitime erişimini artırmak için tasarlanmıştır.

3.4. Riskler ve Varsayımlar

Kategori	Riskler	Olasılık (Yüksek/ Orta/ Düşük)	Etki (Yüksek/ Orta/ Düşük)	Hafifletici tedbirler
5- İletişim ve bilgilendirme	Risk 1: Eylemin hedef gruplarının isteksizliği/ilgisizliği/bağlılığının olmaması	Orta	Yüksek	Yürütülecek farkındalık artırma faaliyetleri ile hedef gruplara erişim sağlanacak ve mesleki rehabilitasyonun ve EÇE'nin önemi vurgulanacaktır.
3 – İnsan ve organizasyon	Risk 2: Kamu kurumlarında personel değişiminin sık olması.	Orta	Orta	Bu tür kadrolar için yedek personel bulundurmak ve yedek personele gerekli bilgilerin verilmesi gibi gerekli düzenlemeleri yapmak.
3 – İnsan ve organizasyon	Risk 3: Eylem'in uygulanması sırasında ilgili kurumlar arasında yetersiz iletişim ve işbirliği	Orta	Orta	Lider Kurum, ilgili idari yapılar arasında iyi bir işbirliği ortamının oluşturulmasına öncelik verecektir. Tüm nihai faydalanıcılar, katılımcı sürecin faydaları hakkında bilgilendirilecek ve faaliyetleri sırasında paydaşlarıyla iyi bir işbirliği

				ortamı oluşturmaları için teşvik edilecektir.
1 – Dış ortam	Risk 4: Proje süresince siyasi önceliklerin değişmesi	Düşük	Yüksek	Toplantılarda herhangi bir yön değişikliğinin arzu edilirlığının düzenli olarak teyit edilmesi ve politika çalışmalarının gerektiği gibi ulusal önceliklere göre uyarlanması

Dış Varsayımlar

- Proje faaliyetlerine katılmaya istekli yeterli sayıda katılımcı bulunmaktadır;
- Karar alma düzeyindeki değişiklikler faaliyetlerin uygulanmasını etkilememektedir;
- Mesleki rehabilitasyon programına katılmak isteyen yeterli sayıda katılımcı bulunmaktadır;
- Alternatif esnek EÇE hizmet modellerini uygulamaya koymak için paydaşların ortaklıklar tesis etme kapasitesi yeterlidir;
- Öğretmenler ve kilit paydaşlar, faaliyetlerin uygulanması için merkezi ve yerel düzeyde kararlılığa sahiptir;
- Veliler ve topluluklar Eylem'in faaliyetlerine katılmaya açık ve işbirliği yapmaya isteklidir.

3.5. Gösterge Niteliğindeki Mantıksal Çerçeve Matrisi

Sonuçlar	Sonuçlar zinciri: Beklenen ana sonuçlar [en çok 10 @]	Göstergeler [beklenen her bir sonuç için en az bir gösterge @]	Referans Değerler (değerler ve yıllar)	Hedefler (değerler ve yıllar)	Veri kaynakları	Varsayımlar
Etki	İstihdam edilebilirliği, sosyal kapsayıcılığı ve eğitime erişimi iyileştirerek Türkiye'de sosyal ve ekonomik kalkınmanın artırılması	<p>1 Engelli istihdamında %'lik artış</p> <p>2 EÇG (<i>Erken Çocukluk Gelişimi</i>) Endeksi⁴</p> <p>3 Okul öncesi eğitim kurumlarında (3-5 yaş) net okullaşma oranı</p>	<p>1 Engelli çalışan sayısı:132,165 (Aralık 2021)</p> <p>2 Okuryazarlık/Matematiksel Beceri: %14,4</p> <p>3 Öğrenme: %95,7</p> <p>3 %28,3 (2020-2021 MEB istatistikleri)</p>	<p>1 Engelli çalışan sayısında %1 artış</p> <p>2 Okuryazarlık/Matematiksel Beceri: %20</p> <p>3 Öğrenme: %97</p> <p>3 %55</p>	<p>1 Raporlar, anketler, istatistik veri tabanı</p> <p>2 DHS</p> <p>3 MEB istatistikleri</p>	<i>Mevcut değil</i>

⁴ <https://data.unicef.org/resources/early-childhood-development-index-2030-ecdi2030/>

Sonuç 1	Türkiye'de mesleki rehabilitasyon hizmetlerine ilişkin kapasitenin ve farkındalığın artırılması	1.1 Rehabilitasyon merkezlerinin eğitim kapasitelerinde %'lik artış 1.2 Kapasite geliştirme eğitimlerine katılan ve işe yönelik beceri edinen ilgili aktörlerin personel sayısı 1.3 İnsana yakışır iş konusunda farkındalık düzeyi artan kişi sayısı	1.1 %0 (2023) 1.2 0 (2023) 1.3 0 (2023)	1.1 %100 (2028) 1.2 200 (2028) 1.3 1200 (2028)	1.1 Mesleki Rehabilitasyon Merkezlerinin Raporları 1.2 Katılım formları 1.3 Anketler	Proje faaliyetlerine katılmaya istekli yeterli sayıda katılımcı bulunması
----------------	---	---	--	---	---	---

Sonuç 2	Türkiye'de, özellikle 3-5 yaş grubundakiler olmak üzere, tüm çocuklara yönelik erken çocukluk eğitimi (EÇE) hizmetlerinin kalitesinin ve bu hizmetlere erişimin artırılması	<p>2.1 Hedef illerde 3-5 yaş grubundaki çocukların NER'si</p> <p>2.2 Hedef illerde kaliteli öğrenim ortamlarının iyileştirildiği okul öncesi eğitim kurumlarında ve EÇE merkezlerinde %2'lik oran</p>	<p>2.1 10 ilin NER'sinin Türkiye ortalamasının (28.3) altında olması (MEB 2020-2021 istatistikleri)</p> <p>2.2 0</p>	<p>2.1 10 ilin NER'sinin Türkiye'nin ortalaması NER'si (2028) ile uyumlu olması</p> <p>2.2 %70 (2028)</p>	<p>2.1 MEB istatistikleri</p> <p>2.2 İzleme faaliyetleri için geliştirilen kontrol listesi</p>	Karar alma düzeyindeki değişikliklerin faaliyetlerin uygulanmasını etkilememesi
Sonuç 1 ile ilgili Çıktı 1	1.1 İş kazası geçiren seçilmiş sigortalılara mesleki rehabilitasyon hizmeti verilmesi	1.1.1 Mesleki rehabilitasyon hizmeti sağlanan sigortalı sayısı	1.1.1 0 (2023)	1.1.1 1,200 (2028)	1.1.1 Mesleki Rehabilitasyon Merkezlerinin Raporları	Mesleki rehabilitasyon programına katılmak isteyen yeterli sayıda katılımcı bulunması
Sonuç 1 ile ilgili Çıktı 2	1.2 İlgili aktörler arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlayacak işbirliği araçlarının geliştirilmesi	1.2.1 Geliştirilen araçların sayısı	1.2.1 0 (2023)	1.2.1 1 (2028)	1.2.1 Mesleki Rehabilitasyon Merkezlerinin Raporları	
Sonuç 1 ile ilgili Çıktı 3	1.3 Mesleki rehabilitasyon merkezlerinin standardizasyonunun sağlanması	1.3.1 Sertifikalı mesleki rehabilitasyon uzmanlarının sayısı	1.3.1 0 (2023)	1.3.1 55 (2028) (En azından yarısı kadın olacak)	1.3.1 Mesleki Rehabilitasyon Merkezlerinin Raporları	
Sonuç 1 ile ilgili Çıktı 4	1.4 Mesleki rehabilitasyon konusunda farkındalık yaratma faaliyetlerinin artırılması	1.4.1 Farkındalık artırma faaliyetlerine katılan kişi sayısı	1.4.1 0 (2023)	1.4.1 2,500 (2028) (Erkek: 1250 Kadın: 1250)	1.4.1 Mesleki Rehabilitasyon Merkezlerinin Raporları	

Sonuç 2 ile ilgili Çıktı 1	2.1 3-5 yaş grubu çocuklara yönelik alternatif esnek EÇE hizmet modellerinin yaygınlaştırılması	2.1.1 Hedef illerde alternatif esnek EÇE hizmet modellerinden yararlanan 3-5 yaş grubundaki çocuk sayısı 2.1.2 Geliştirilen alternatif esnek EÇE hizmet modellerinin sayısı	2.1.1 0 2.1.2 0	2.1.1 40,000 (2028) 2.1.2 3 (2028)	2.1.1 MEB raporları 2.1.2 MEB raporları	Alternatif esnek EÇE hizmet modellerini uygulamaya koymak için paydaşların ortaklıklar tesis etme kapasitesinin yeterli olması
Sonuç 2 ile ilgili Çıktı 2	2.2 Erken öğrenimin kalitesini artırmak için EÇE personelinin bilgi ve becerilerle donatılması	2.2.1 EÇE mobilya ve malzemeleriyle desteklenen okul öncesi eğitim kurumu sayısı 2.2.2 Hedef illerde gelişmiş bilgi ve becerilere sahip olduğu ortaya koyan eğitilmiş EÇE personelinin sayısı 2.2.3: Geliştirilen öğretim ve öğrenim materyallerinin sayısı	2.2.1 0 2.2.2 0 2.2.3 0	2.2.1 250 (2028) 2.2.2 5,000 (2028) 2.2.3 10 (2028)	2.2.1 MEB raporları 2.2.2 MEB raporları 2.2.3 Onaylanan öğretim ve öğrenim materyalleri	Öğretmenlerin ve kilit paydaşların, faaliyetlerin uygulanması için merkezi ve yerel düzeyde kararlılığa sahip olması

Sonuç 2 ile ilgili Çıktı 3	2.3 En hassas topluluklarda, ebeveyn ve toplumun EÇE hizmetlerine katılımının artırılması	2.3.1 Hedef illerde EÇE hizmetlerine katılımı artan ebeveynlerin/çocukların bakımından sorumlu olanların %'si 2.3.2 Ebeveyn ve toplum katılımı faaliyetlerinden yararlanan ebeveynlerin/çocukların bakımından sorumlu olanların sayısı	2.3.1 0 2.3.2 0	2.3.1 %70 (2028) 2.3.2 80,000 (2028)	2.3.1 Her faaliyetten sonra uygulanan ön ve ardıl testler 2.3.2 MEB raporları	Velilerin ve toplulukların Eylem'in faaliyetlerine katılmaya açık ve işbirliği yapmaya istekli olması
-----------------------------------	--	---	----------------------------------	---	--	---

4. UYGULAMA DÜZENLEMELERİ

4.1. Finansman Anlaşması

Bu eylemin uygulanabilmesi için, Türkiye Cumhuriyeti ile bir finansman anlaşması akdedilmesi öngörülmektedir.

4.2. Gösterge Niteliğindeki Uygulama Süresi

Bu eylemin, 3. bölümde açıklanan faaliyetlerin yürütüleceği ve ilgili sözleşmelerin ve anlaşmaların uygulanacağı gösterge niteliğindeki operasyonel uygulama süresi, finansman anlaşmasının akdedildiği tarihten itibaren 72 aydır.

Uygulama süresinin uzatılması, usulüne uygun olarak gerekçelendirilen durumlarda Komisyonun sorumlu yetkilendirme görevlisi tarafından kararlaştırılabilir.

4.3. Uygulama Yöntemleri

Komisyon, uygun olduğunda gözden geçirme usulleri ve eylemin AB kısıtlayıcı tedbirlerine uygunluğu da dâhil olmak üzere, üçüncü taraflara finansman sağlamaya yönelik ilgili AB kural ve usullerine uyulmasını sağlayacaktır.

Sonuç	Sonuçların Adı	Sektör	Uygulama Yöntemi	IBPM (politika yönetiminden sorumlu ara kurum)
1	Türkiye'de mesleki rehabilitasyon hizmetlerine ilişkin kapasitenin ve farkındalığın artırılması	İstihdam	Faydalancı Ülke ile Dolaylı Yönetim	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)
2	Erken Çocukluk Eğitimi (EÇE) Hizmetlerinin Kalitesinin ve Bu Hizmetlere Erişimin Artırılması II	Öğrenim	Bir Yetkilendirilmiş Makam ile Dolaylı Yönetim	Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü

4.3.1. Akredite edilmiş bir kuruluş ile Dolaylı Yönetim

Türkiye'de, özellikle 3-5 yaş grubundakiler olmak üzere, tüm çocuklar için erken çocukluk eğitimi (EÇE) hizmetlerinin kalitesini ve bu hizmetlere erişimi artırmayı amaçlayan, bu Eylem'in Sonuç 2'si, UNICEF ile dolaylı yönetim altında uygulanabilir. Görevlendirilmesi öngörülen kuruluş, aşağıdaki kriterlere göre seçilmiştir:

Belirli sektör/tematik uzmanlık: UNICEF, AB destekli projelerin yönetimindeki ve uygulanmasındaki uzun yıllara dayanan uzmanlığı ve teknik deneyimi, MEB ve diğer eğitim ortaklarıyla eğitim sektöründeki kapsamlı çalışma deneyimi ve bilgi birikimi, Türkiye'de merkezi ve yerel düzeylerde ilgili eğitim paydaşlarıyla iletişim kurma ve uygulama konusundaki deneyimi ve güvenilirliği nedeniyle seçilmiştir. UNICEF ile birlikte yürütülen IPA II dönemi EÇE-I Projesi'nden elde edilen çıktılarının ve deneyimlerin sürdürülmesi özel önem taşımaktadır.

Lojistik ve/veya yönetim kapasiteleri: UNICEF'in, Türkiye Devleti ile işbirliği içinde büyük AB projelerini uygulama konusundaki yönetim kapasitesi, doğrulama/RER misyonları, ROM misyonları ve çok

sayıda saha ve izleme misyonunun olumlu sonuçları aracılığıyla birçok kez ortaya koyulmuştur.

Tarafsızlık/güvenlik nedenleri: UNICEF, daha geniş BM ailesinin bir parçası olarak, bir kriz öncesinde, sırasında ve sonrasında her zaman tarafsız bir ortak olarak kalmakta, tüm görüşlere saygı göstermekte ve en hassas gruptaki çocukların ve ailelerinin ihtiyaçlarını karşılamaya odaklanmaktadır.

Söz konusu yerel bağlam için özel yetki: UNICEF'in Eğitim alanındaki özel yetkisi, başta Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere Türk Devleti tarafından, diğer hususların yanı sıra, her yıl güncellenen düzenli Çalışma Planları aracılığıyla tanınmıştır. Bu, her iki kurumun Türkiye'deki tüm çocukların eğitime erişimini ve söz konusu eğitimin kalitesini iyileştirme yönündeki ortak kararlılığını vurgulamaktadır.

Öngörülen kuruluşun değiştirilmesinin gerektiği durumda, Komisyon servisleri, aynı kriterleri kullanarak yeni bir kuruluş seçebilir. Kuruluşun değiştirilmesi durumunda, değiştirme kararının gerekçelendirilmesi gerekir.

4.3.2. IPA III Faydalanıcısı ile Dolaylı Yönetim

Bu Eylem'in Sonuç 1'i Türkiye Cumhuriyeti'nin dolaylı yönetimi altında uygulanacaktır.

Eylemin yürütülmesinden sorumlu Program Otoritesi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'dır. Program Otoritesi, IPA III faaliyetleriyle ilgili harcamaların yasallığı ve usule uygunluğundan, sağlam mali yönetimden, programlamadan, uygulamadan, izlemeden, değerlendirmeden, bilgilendirmeden, görünürlükten ve raporlamadan sorumludur.

, aşağıdaki politika yönetiminden sorumlu ara kurumun sektörel uzmanlığına ve teknik yeterliliğine güvenecektir: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK). Bu kurum, eylemin mali yönetiminin sorunsuz bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlar.

İhale çağrıları, teklif çağrıları, sözleşmeler yapılması, sözleşme yönetimi, ödemeler ve gelir işlemleri gibi bütçe uygulama görevleri için, aşağıdaki mali yönetimden sorumlu ara kurum yetkilendirilecektir: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Avrupa Birliği ve Mali Yardımlar Dairesi Başkanlığı. Bu kurum, harcamaların yasallığı ve usule uygunluğunu sağlar.

4.4. İhaleler ve hibeler için coğrafi uygunluk kapsamı

İhale ve hibe verilme usullerine katılım için işletmelerin konumu açısından ve ana düzenlemede tesis edildiği ve ilgili sözleşme dokümanlarında belirtildiği şekilde satın alınan tedariklerin menşei açısından coğrafi uygunluk ilkesi, aşağıdaki hükümlere bağlı olmak şartıyla, uygulanır.

Komisyonun sorumlu yetkilendirme görevlisi, aciliyet durumlarında veya ilgili ülkeler ve bölgelerin piyasalarında hizmetlerin bulunmaması durumunda veya uygunluk kurallarının uygulanmasının bu eylemin gerçekleştirilmesini imkânsız hale getireceği veya aşırı derece zorlaştıracağı usulen kanıtlanmış durumlarda coğrafi uygunluğu genişletebilir (NDICI - Küresel Avrupa Tüzüğü'nün 28(10) maddesi).

4.5. Gösterge Niteliğindeki Bütçe

Gösterge Niteliğindeki Bütçenin bileşenleri	AB katkısı (AVRO olarak tutar)
Uygulama yöntemleri - bkz. Bölüm 4.3	
Sonuç 1 Türkiye'de Mesleki Rehabilitasyon Hizmetlerine İlişkin Kapasite ve Farkındalığın Artırılması. Aşağıdaki bileşenlerden oluşur	4.000.000 AVRO

Türkiye Cumhuriyeti ile Dolaylı Yönetim - bkz. Bölüm 4.3.2	4.000.000 AVRO
Sonuç 2 Erken Çocukluk Eğitimi (EÇE) Hizmetlerinin Kalitesinin ve Bu Hizmetlere Erişimin Artırılması II. Aşağıdaki bileşenlerden oluşur	8.000.000 AVRO
Akredite edilmiş kuruluş ile dolaylı yönetim - bkz. Bölüm 4.3.1. Hata! Başvuru kaynağı bulunamadı.	8.000.000 AVRO
Değerlendirme - bkz. Bölüm 5.2 Denetim - bkz. Bölüm 5.3	başka bir Karar'ın kapsamında olabilir
Stratejik İletişim ve Kamu Diplomasisi – bkz. bölüm 6	başka bir Karar'ın kapsamında olacaktır
Beklenmedik harcamalar	Mevcut değil
Toplam Tutarlar	12.000.000 AVRO

4.6. Organizasyonel Yapı ve Sorumluluklar

2019/20 sayılı ve 04.10.2019 tarihli Cumhurbaşkanlığı Genelgesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı, Türkiye’de IPA programlarının Ulusal IPA Koordinatörüdür (NIPAC). Ulusal IPA Koordinatörünün sekreterlik hizmetleri Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı tarafından sağlanmaktadır. NIPAC Ofisi, yönlendirme komitelerine ve izleme komitesine doğrudan katılır.

Sektörler ve Kamu Yatırımları Genel Müdürlüğü'nün bağlı olduğu, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Başkan Yardımcısı, Ulusal Programlama Uyum Koordinatörü (NPCC) olarak atanmıştır. NPCC; IPA kapsamında finanse edilen ulusal strateji, anlaşmalar, sektör planlama belgeleri, eylem belgeleri, operasyonel programlar ve eylem/proje/program belgelerinin ulusal politika, plan, program ve bütçe süreçlerine uygun olarak hazırlanmasını sağlamaktan sorumludur. NPCC, yönlendirme komitelerine ve izleme komitelerine doğrudan katılır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı AB ve Mali Yardımlar Dairesi Başkanlığının rolü, tematik önceliğin Yönetim Otoritesi şeklinde olacaktır. Uluslararası örgütlerle dolaylı yönetim için, AB Komisyonu, Sözleşme Makamı olarak görev yaparken, uluslararası kuruluşlar uygulama ortakları olacaktır.

Komisyon, bütçe uygulama ayrıcalığının bir parçası olarak ve Birlik'in mali çıkarlarını korumak amacıyla, eylemin uygulanmasını yönetmek için kurulan yukarıdaki yönetim yapılarına katılabilir.

4.7. Ön koşullar

Bu Eylem Belgesi'nin Sonuç 2'sini uygulamaya koymak için Katkı Anlaşması'nın imzalanmasının bir ön koşulu olarak, IPA-II EESP SOP tarafından finanse edilen “Erken Çocukluk Eğitimi Hizmetlerinin (EÇE) Kalitesinin ve Bu Hizmetlere Erişimin Artırılması” isimli sözleşme (ref: TREESP2.2.ECE/P-04) kapsamında öngörülen sonuçların sürdürülebilir bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Buna, proje kapsamında revize edilen ulusal müfredatın yürürlüğe girmesi ve ilgili EÇE mevzuatının 2024 yılı sonuna kadar yürürlüğe koyulması dahildir.

5. PERFORMANS ÖLÇÜMÜ

5.1. İzleme ve Raporlama

Bu eylemin uygulanmasının teknik ve finansal açıdan günlük olarak izlenmesi sürekli bir süreç olacaktır ve uygulayıcı ortağın/faydalanıcı ülkenin sorumluluklarının bir parçası olacaktır. Bu amaçla, uygulayıcı ortak/faydalanıcı ülke, eylem için kalıcı bir iç, teknik ve mali izleme sistemi kurar ve düzenli ilerleme

raporları (yılında en az bir kez) ve nihai raporlar hazırlar. Her rapor, eylemin uygulanmasının, karşılaşılan zorlukların, yapılan değişikliklerin ve aynı zamanda, mantıksal çerçeve matrisi (proje yöntemi için) ve ortağın stratejisi, politikası veya reform eylem planı listesi (bütçe desteği için) referans olarak kullanılarak, ilgili göstergeler vasıtasıyla ölçülen, sonuçlara (Çıktılar ve doğrudan Sonuçlar) ulaşma derecesinin doğru bir açıklamasını içerir. Komisyon, hem kendi personeli hem de doğrudan Komisyon tarafından, bağımsız izleme incelemeleri için işe alınan (veya bu tür incelemeleri uygulamak için Komisyon tarafından sözleşme yapılan sorumlu temsilci tarafından işe alınan) bağımsız danışmanlar aracılığıyla, ek proje izleme ziyaretleri gerçekleştirebilir.

Veri toplama, analiz ve izleme için roller ve sorumluluklar:

- Uygulayıcı ortaklar/faydalanıcı ülke tarafından, Ulusal IPA Koordinatörü Ofisi ve finansal izleme için Ulusal Yetkilendirme Görevlisi Ofisi koordinasyonunda üstlenilen izleme görevleri, kaynakların kullanımı ve planlanan sonuçlara yönelik ilerleme hakkında bilgi vermeye amaçlayan verilerin toplanması ve analiz edilmesi ve eylemin karar alma süreçlerinin yönetimine bilgi sağlanmasından oluşacaktır. Bu bağlamda, müdahaleden sorumlu kurum(lar)ın, eylemin tüm aşamalarında hazırlanan tüm ilgili bilgileri ve belgeleri, talep edildiğinde, Ulusal IPA Koordinatörü ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ile paylaşması gerekmektedir.
- AB Delegasyonu tarafından üstlenilen izleme görevleri, özellikle eylem döngüsünün önemli noktalarında, uygulayıcı ortakların/faydalanıcı ülkenin izleme sistemini tamamlar. Bunlar ayrıca dış izlemeden kaynaklanan tavsiyelerin takibini destekleyecek ve AB yönetimini bilgilendirmek için kullanılacaktır. Bu izleme süreci, belirli ihtiyaçlara ve eldeki kaynaklara dayalı olarak kararlaştırılacak olan farklı biçimler alabilir ve farklı metodolojilere başvurabilir (uygulayıcı ortaklarla toplantılar, Eylem yönlendirme komiteleri, yerinde kontroller...). Raporlama, standart kontrol listelerinin kullanımı dâhil olmak üzere, planlama/programlama, izleme ve değerlendirmenin birbiriyle ilişkilendirilmesine ilişkin DG NEAR yönergelerinde yer alan metodolojilere ve araçlara göre yapılacaktır.

Her iki iç izleme türü de dış izlemeye bilgi vermeye ve destek sağlamaya yöneliktir:

- Dış izleme / Sonuç Odaklı İzleme (ROM)
Komisyon ve/veya NIPAC, Komisyon/NIPAC tarafından, bağımsız izleme incelemeleri için doğrudan görevlendirilen (veya bu tür incelemeleri uygulamak için Komisyon/NIPAC tarafından sözleşme yapılan sorumlu temsilci tarafından görevlendirilen) bağımsız danışmanlar aracılığıyla, Finansman Anlaşması'nda belirtilen Avrupa Komisyonu kuralları ve usulleri doğrultusunda ek proje izlemesi gerçekleştirebilir. Bu incelemeler; eylemin izlenmesi, sonuç verilerinin toplanması veya en güncel AK kılavuzlarında tanımlanan diğer görevlerden oluşabilir.

Faaliyetlerin uygulanmasını ve eylem belgesindeki göstergelere göre sonuçların elde edilmesini yönlendirmek, izleme bulgularını (ROM bulguları dâhil) müzakere etmek ve uygun şekilde düzeltici eylemler kararlaştırmak için faaliyet düzeyinde Yönlendirme Komiteleri kurulacaktır. Yönlendirme Komiteleri; Yönetim Otoritesinin, IBPM'nin, IBFM'nin, NIPAC Ofisinin ve gözlemci olarak AB Delegasyonu'nun temsilcilerinden oluşacaktır.

5.2. Değerlendirme

Eylemin doğası göz önünde bulundurularak, bu eylem veya bileşenleri için bağımsız danışmanlar aracılığıyla faydalanıcı ülke tarafından değerlendirme(ler) yapılabilir. Değerlendirmeler; planlamanın/programlamanın, izlemenin ve değerlendirmenin ilişkilendirilmesine yönelik DG NEAR kılavuzlarında belirtildiği şekilde gerçekleştirilecektir.

Değerlendirme raporları, ortak ülkeyle ve diğer kilit paydaşlarla paylaşılır. Uygulayıcı ortak ve Komisyon, değerlendirmelerin sonuçlarını ve değerlendirmelerde yer alan tavsiyeleri analiz eder ve uygun olduğunda,

ortak ülke ile mutabakat içinde, gerçekleştirilecek izleme eylemleri ve belirlenmiş, projenin yeniden yapılandırılması da dahil olmak üzere, gerekli düzeltmeler konusunda ortak karar verir.

5.3. Denetim ve Doğrulamalar

Bu eylemin uygulanması için imzalanan sözleşmelere uygulanan yükümlülükler hâle gelmeksizin, Komisyon, bir risk değerlendirmesi temelinde, bir veya daha fazla sözleşme veya anlaşma için bağımsız denetimler veya doğrulama atamaları yapılmasını sağlayabilir.

6. STRATEJİK İLETİŞİM VE KAMU DİPLOMASİSİ

AB tarafından finanse edilen dış eylemleri uygulayan tüm kuruluşlar, ilgili kitlelere, ilgili eylemlere ilişkin tüm iletişim materyallerinde AB amblemini ve uygun şekilde kısa bir finansman beyanını bulundurarak, Birlik'in kendilerinin çalışmalarına verdiği desteği bildirme konusunda sözleşmesel bir yükümlülüğe sahiptir. Bu amaçla, *AB görünürlüğüne ilişkin iletişim ve bu görünürlüğü artırılması: Dış eylemlere ilişkin rehber* adlı 2022 tarihli rehber dokümanında (veya onun yerine geçen herhangi bir belgede) verilen talimatlara uymaları gerekmektedir.

Bu yükümlülük, ilgili eylemlerin Komisyon, ortak ülke, hizmet sağlayıcılar, hibe faydalanıcıları ya da BM kuruluşları, uluslararası finans kuruluşları ve AB Üye Devletlerinin kuruluşları gibi yetkilendirilmiş veya yetki devri yapılmış makamlar tarafından uygulanmasına bakılmaksızın, eşit şekilde uygulanacaktır. Her durumda, ilgili sözleşmesel yükümlülüklerle ilişkin bir atf, ilgili finansman anlaşmasına, satın alma ve hibe sözleşmelerine ve katkı sözleşmelerine dahil edilmelidir.

7. SÜRDÜRÜBİLİRLİK

Türkiye, özellikle kurumların idari kapasitelerini güçlendirerek, son yirmi yılda AB fonlarının etkin kullanımında önemli ilerleme kaydetmiştir. 2 destek alanından oluşan Eylem, tamamlandıktan sonra finansal, kurumsal ve siyasi konular bakımından mümkün olduğunca sürdürülebilir hale getirilecektir.

Daha spesifik olarak; (i) diğerlerinin yanı sıra, mevcut sistemlerin, modellerin ve uygulamaların, personelin becerilerinin ve yasal çerçevenin uyarlanması ve iyileştirilmesi yoluyla iki Destek Alanı kapsamında ilgili kurumların kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi; (ii) ulusal bütçe ile benzer müdahalelere devam edilmesi yoluyla, finansal, kurumsal ve politika düzeyinde sürdürülebilirlik sağlanacaktır.

Ek 1: OPSYS'DE RAPORLAMA İÇİN BİRİNCİL MÜDAHALE SEVİYESİNİN TANIMLANMASI

Birincil müdahale (proje/program); gelişim, değişim veya ilerleme sağlamayı amaçlayan mantıksal bir çerçeve içinde yapılandırılmış tutarlı sonuçlar bütünüdür. Birincil müdahalenin düzeyinin belirlenmesi şunları sağlayacaktır:

- ✓ Bu Eylemlerin veya Sözleşmelerin, doğrudan raporlanabilir gelişim sonuçları üretmeyen ve destek unsurları olarak tanımlananlardan (denetimler, değerlendirmeler gibi) ayırt edilmesi;
- ✓ Eylemlerin ve/veya Sözleşmelerin beklenen ortak bir sonuçlar zincirine göre ifade edilmesi ve böylece performansın daha verimli ve toplu bir şekilde izlenmesini ve raporlanmasını mümkün kılmalarının sağlanması;
- ✓ Tüm sonuç doğuran Eylemlerin ve Sözleşmelerin eksiksiz ve kapsamlı bir haritalamasına sahip olunması.

Mevcut Eylem'de aşağıdaki tanımlar geçerlidir:

Sözleşme düzeyi (örneğin, Hibelere, Katkı Sözleşmeleri, bütçede belirlenen, öngörülen bireysel yasal taahhütlerin, aynı Eylem Belgesi'nin parçası olsalar bile, farklı mantıksal çerçevelere sahip olacağı herhangi bir durum)		
☒	Tek Sözleşme 1	Sonuç 1: Türkiye'de Mesleki Rehabilitasyon Hizmetlerine İlişkin Kapasite ve Farkındalığın Artırılması
☒	Tek Sözleşme 2	Sonuç 2: Erken Çocukluk Eğitimi (EÇE) Hizmetlerinin Kalitesinin ve Bu Hizmetlere Erişimin Artırılması II